

**ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΩΘΗΣΗ
ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ
ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ
ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ**

Ιούνιος 2016

ΘΕΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η τεχνολογική εξέλιξη της χώρας και οι ριζοσπαστικές μεταρρυθμίσεις είναι μονόδρομος για την έξοδο από την κρίση. Σε αυτό το πλαίσιο, τα οφέλη από την προώθηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών είναι πολλαπλά, τόσο για τις επιχειρήσεις, όσο και για τους καταναλωτές, αλλά και για το κράτος. Οι ηλεκτρονικές συναλλαγές προσφέρουν αύξηση της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων, και καλύτερες και περισσότερες υπηρεσίες στον καταναλωτή.

Παράλληλα οι ηλεκτρονικές συναλλαγές παρέχουν την δυνατότητα της επιτυχούς μετάβασης σε μία δικαιότερη κοινωνία, όπου θα παταχθεί η φοροδιαφυγή και η παραοικονομία, θα δοθεί μια ανάσα στην υγιή επιχειρηματικότητα, και θα ελαφρυνθεί, με σχετικούς όρους, ο σύννομος πολίτης. Έτσι θα καταστεί εντέλει δυνατή η μείωση των φορολογικών συντελεστών, ώστε να τονωθεί η αναπτυξιακή διαδικασία στην οικονομία.

Σε αυτή την κατεύθυνση πιστεύουμε ότι η προώθηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών είναι καίριας σημασίας για την ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και πρέπει να αναδειχθεί σε στρατηγική προτεραιότητα της χώρας.

I. ΚΥΡΙΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΟΦΕΛΗ

Οι κύριοι στόχοι που πρέπει να επιτευχθούν μέσω της προώθησης των ηλεκτρονικών συναλλαγών στην Ελλάδα, σε **ορίζοντα διετίας**, ενδεικτικά είναι:

- 1.** Μείωση της παραοικονομίας, (η οποία ξεπερνάει το 25% του ΑΕΠ) στο τέλος της περιόδου κατά 10 ποσοστιαίες μονάδες, δηλαδή 5 δισ. €
- 2.** Αύξηση της εισπραξιμότητας του ΦΠΑ (το κενό εισπραξιμότητας του οποίου προσεγγίζει τα 6,5 δισ. € ετησίως) κατά 1 δισ. € ετησίως
- 3.** Μείωση του κόστους των προμηθειών για το Δημόσιο κατά 200 εκατ. € ετησίως
- 4.** Μείωση του κόστους λειτουργίας των επιχειρήσεων κατά 1-1,5 δισ. € ετησίως, μέσω της εφαρμογής της ηλεκτρονικής τιμολόγησης

5. Μείωση της έκδοσης των εικονικών τιμολογίων κατά 60%

Όπως είναι εμφανές, η ταχεία και καθολική εφαρμογή ηλεκτρονικών πληρωμών μεταξύ επιχειρήσεων και πολιτών (συναλλαγές B2C), ηλεκτρονικής τιμολόγησης και πληρωμών μεταξύ επιχειρήσεων (συναλλαγές B2B), αλλά και μεταξύ των επιχειρήσεων και του κράτους (συναλλαγές B2G), θα προσφέρει σημαντικά δημοσιονομικά οφέλη. Εκτός από αυτά τα οφέλη, καθώς και την μείωση του κόστους λειτουργίας του κράτους και των επιχειρήσεων, οι ηλεκτρονικές συναλλαγές θα διασφαλίσουν την τήρηση των κανόνων του υγιούς ανταγωνισμού, προς όφελος των συνεπών επιχειρήσεων και της λειτουργίας της αγοράς.

Συνεπώς, η καθιέρωση των ηλεκτρονικών συναλλαγών είναι μία μεταρρύθμιση με πολλαπλά και σημαντικά πλεονεκτήματα, ποσοτικά και ποιοτικά. Αναλυτικότερα, τα κύρια πλεονεκτήματα των ηλεκτρονικών συναλλαγών είναι:

Για την επιχειρηματικότητα

- 1.** Βελτιώνουν την παραγωγικότητα και την ανταγωνιστικότητα
- 2.** Διασφαλίζουν όρους ίσης φορολογικής αντιμετώπισης των υπόχρεων
- 3.** Αυξάνουν την εξωστρέφεια
- 4.** Αυξάνουν το δείκτη της καινοτομίας
- 5.** Δημιουργούν προστιθέμενη αξία, νέα προϊόντα και υπηρεσίες
- 6.** Μειώνουν τα διοικητικά βάρη των επιχειρήσεων, και διευκολύνουν την διοικητική τους συμμόρφωση
- 7.** Δημιουργούν τις προϋποθέσεις για νέες θέσεις εργασίας
- 8.** Αυξάνουν την ταχύτητα κυκλοφορίας του χρήματος

Για τον καταναλωτή

- 1.** Παρέχουν μεγαλύτερη ασφάλεια στις συναλλαγές
- 2.** Εξοικονομούν πολύτιμο χρόνο
- 3.** Επιτρέπουν την αναζήτηση χαμηλότερων τιμών για αγαθά και υπηρεσίες
- 4.** Επιτρέπουν την πρόσβαση και χρήση επιπλέον υπηρεσιών με προστιθέμενη αξία για τον καταναλωτή από μεγάλο φάσμα αγορών, προσφέροντας μεγαλύτερο εύρος επιλογών επί της έρευνας αγοράς που διενεργεί το καταναλωτικό κοινό

Για το κράτος

- 1.** Συνεισφέρουν στην δημοσιονομική εξοικονόμηση
- 2.** Ισχυροποιούν την καταπολέμηση της φοροδιαφυγής, της παραοικονομίας και του λαθρεμπορίου
- 3.** Αυξάνουν τα δημόσια έσοδα
- 4.** Συμβάλλουν στην διαφάνεια, και στην επιτάχυνση και αποτελεσματικότητα της απονομής δικαιοσύνης
- 5.** Βελτιώνουν την αποτελεσματικότητα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης και τη σχέση του κράτους με τον πολίτη

II. Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΣΥΓΚΥΡΙΑ

Οι ηλεκτρονικές συναλλαγές στην Ελλάδα συνεχίζουν, δυστυχώς, να παρουσιάζουν χαμηλότερη διείσδυση και μικρότερη ανάπτυξη σε σχέση με τις λοιπές ευρωπαϊκές χώρες. Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Ελλάδα βρίσκεται στους ουραγούς της ψηφιακής οικονομίας (στις τελευταίες 2 θέσεις στην Ευρώπη των 28 σε τομείς όπως η ηλεκτρονική τραπεζική και η ηλεκτρονική τιμολόγηση) – και αυτό παρά το γεγονός ότι μετά την επιβολή των κεφαλαιακών περιορισμών συντελέστηκε μια ριζική αλλαγή στις συναλλακτικές συνήθειες και πρακτικές των Ελλήνων πολιτών και επιχειρήσεων, οι οποίες κατέγραψαν αύξηση κατά περίπου 90% στο δεύτερο εξάμηνο του 2015. Η εν λόγω μεταβολή συνέβαλε στην αξιοσημείωτη τόνωση της τελικής δαπάνης κατά περίπου 1 δισ. € αυτή την περίοδο.

Εκτιμάμε ότι η συγκυρία σήμερα στην Ελλάδα είναι εξαιρετικά ευνοϊκή για την προώθηση ενός ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης για την διεύρυνση των ηλεκτρονικών συναλλαγών.

III. ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΜΑΣ

Οι κοινωνικοί εταίροι σε πολλές περιπτώσεις έχουν καταθέσει συγκεκριμένες προτάσεις αναφορικά με την ιεράρχηση των προς ανάληψη δράσεων, καθώς και την κατεύθυνση που θα πρέπει να λάβουν. Στην σημερινή συγκυρία, προτείνουμε για την προώθηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών στην Ελλάδα τους εξής άξονες δράσης:

1. Υποχρεωτική σταδιακή καθιέρωση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μεταξύ των επιχειρήσεων

Σήμερα στην Ελλάδα περίπου 8.000 επιχειρήσεις διακινούν ηλεκτρονικά πάνω από 15 εκατομμύρια τιμολόγια (από τα 250 εκατομμύρια που εκδίδονται σε ετήσια βάση). Τα ηλεκτρονικά αυτά τιμολόγια διακινούνται κυρίως είτε από φορείς ηλεκτρονικής τιμολόγησης είτε μέσω email, στο πλαίσιο της ελληνικής νομοθεσίας και αντίστοιχων Κοινοτικών Οδηγιών. Η καθολική υιοθέτηση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης είναι πλέον εφικτή σε έναν ορίζοντα 2-3 ετών (ξεκινώντας με τις μεγάλες ανώνυμες εταιρίες και καταλήγοντας στην ένταξη όλων των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των επαγγελματιών), αφού πλέον υπάρχουν διαδικτυακές τεχνολογίες που δίνουν την δυνατότητα για άμεση και με πολύ χαμηλό κόστος ένταξη ακόμη και μικρών επιχειρήσεων. Μάλιστα, στον τομέα αυτό κάποιες προσφερόμενες υπηρεσίες στην Ελλάδα θεωρούνται ως βέλτιστες πρακτικές και σε ευρωπαϊκό επίπεδο.

Προς την σταδιακή εξάπλωση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης έχουν προχωρήσει πολλές ευρωπαϊκές χώρες (Δανία, Νορβηγία, Ιταλία κ.λπ.), η γειτονική Τουρκία και χώρες της Λατινικής Αμερικής (Βραζιλία, Μεξικό, Χιλή κ.λπ.), οι τελευταίες μάλιστα στην προσπάθεια τους για πάταξη της υψηλής φοροδιαφυγής.

Για να καθιερωθεί αποτελεσματικά και καθολικά η ηλεκτρονική τιμολόγηση, με ευέλικτο και φθινό τρόπο, θα πρέπει να εξασφαλίζονται οι παρακάτω προϋποθέσεις, στα πλαίσια των ισχυουσών Κοινοτικών Οδηγιών και αντίστοιχων πρακτικών σε άλλες χώρες:

- Εναρμόνιση με τις Κοινοτικές Οδηγίες. Μέσω της θέσπισης των Ελληνικών Λογιστικών Προτύπων εξασφαλίζεται η ευελιξία στις ελληνικές επιχειρήσεις να επιλέγουν τον τρόπο έκδοσης και διασφάλισης των φορολογικών στοιχείων, όπως ψηφιακές υπογραφές, χρήση παρόχων ηλεκτρονικής τιμολόγησης και φορολογικούς μηχανισμούς. Η ευελιξία των επιχειρήσεων σε τεχνολογικές επιλογές, λειτουργώντας φορολογικά σύννομα, θα πρέπει να διατηρηθεί, στο πλαίσιο πάντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως βέβαια ισχύει σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες που ήδη υλοποιούν με επιτυχία πολιτικές ηλεκτρονικής τιμολόγησης σε μαζικό επίπεδο.
- Ευελιξία στον τρόπο αποστολής των φορολογικών στοιχείων ώστε οι μικρές επιχειρήσεις, που αποτελούν την συντριπτική πλειονότητα των ελληνικών επιχειρήσεων, να μπορούν χωρίς πρόσθετες σημαντικές επενδύσεις να στέλνουν τα στοιχεία τους

ηλεκτρονικά στις φορολογικές αρχές. Παραδείγματα αποτελούν είτε η χρήση των παραδοσιακών φορολογικών μηχανισμών για όσες επιχειρήσεις τους έχουν διατηρήσει, είτε η χρήση νεότερων και πιο ευέλικτων μεθόδων, όπως είναι μέσω παρόχων ηλεκτρονικής τιμολόγησης.

- Διερεύνηση της επιδότησης του κόστους προμήθειας του λογισμικού ή της υπηρεσίας ηλεκτρονικής τιμολόγησης για τις μικρές επιχειρήσεις, μέσω κονδυλίων του ΕΣΠΑ.
- Γενικότερα, προτείνουμε να θεσπιστούν μέτρα που δεν θα φωτογραφίζουν συγκεκριμένους τρόπους επέκτασης της χρήσης ηλεκτρονικής τιμολόγησης, αλλά τον καθορισμό ενός πλαισίου που θα επιτρέπει στις επιχειρήσεις να υιοθετήσουν τον μηχανισμό που ταιριάζει περισσότερο στον τρόπο λειτουργίας τους.

Οφέλη

Υπολογίζεται ότι η καθολική υιοθέτηση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης μπορεί να εξοικονομήσει 1-1.5 δισ. € ετησίως για τις ελληνικές επιχειρήσεις. Ειδικότερα τα οφέλη είναι:

- Μείωση έως εξάλειψη του κόστους διακίνησης, διαχείρισης και αποθήκευσης του φυσικού εντύπου
- Ουσιαστική ελαχιστοποίηση των λαθών
- Αυτοματοποίηση των διαδικασιών, όπως έλεγχος καρτελών τιμολόγησης, κ.λπ.
- Ταχύτερη εξόφληση των υποχρεώσεων των επιχειρήσεων
- Σημαντική μείωση της παραβατικότητας

2. Υποχρεωτική καθιέρωση της ηλεκτρονικής τιμολόγησης για τους προμηθευτές του Δημοσίου και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης

Η αξιοποίηση του ηλεκτρονικού συστήματος Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) έχει ήδη ξεκινήσει και ως εκ τούτου μπορεί να αξιοποιηθεί αποτελεσματικότερα η λειτουργία λήψης ηλεκτρονικών τιμολογίων από τους προμηθευτές της Γενικής Κυβέρνησης που ήδη συμπεριλαμβάνεται σε αυτό (σχετική Κοινοτική Οδηγία αναφέρει ότι αυτό θα είναι υποχρεωτικό από τον Νοέμβριο του 2018, αλλά προτείνεται να υλοποιηθεί άμεσα). Το ΕΣΗΔΗΣ μπορεί συνεπώς να αποτελέσει σημείο συγκέντρωσης των προμηθευτών της Γενικής Κυβέρνησης, είτε απ' ευθείας είτε μέσω παρόχων. Προς τούτο, εκτιμάται ότι η εκτενέστερη χρήση και προσαρμογή της εν λόγω

λειτουργίας για την υποστήριξη ηλεκτρονικών τιμολογίων δύναται να υλοποιηθεί σε ορίζοντα 3-6 μηνών. Προϋπόθεση αποτελεί η ευέλικτη λειτουργία του ΕΣΗΔΗΣ για όλους του φορείς, τις εταιρίες και τους παρόχους, καθώς και η ταχεία προσαρμογή του για τη λήψη ηλεκτρονικών τιμολογίων.

Οφέλη

Άμεσα οφέλη μπορούν να προκύψουν για το ελληνικό Δημόσιο από:

- Μείωση του κόστους διαχείρισης των συμβάσεων
- Καλύτερη λειτουργία των δημόσιων προμηθειών
- Ενίσχυση της διαφάνειας και του ανταγωνισμού

Με βάση το γεγονός ότι στην Ευρώπη οι δημόσιες προμήθειες αντιπροσωπεύουν συνήθως το 10-15% του συνολικού όγκου εμπορικών παραστατικών σε μια χώρα, αναμένεται ότι το μέτρο της ηλεκτρονικής τιμολόγησης για τις δημόσιες προμήθειες μπορεί να εξοικονομήσει για το ελληνικό Δημόσιο περίπου 200 εκατ. € ετησίως. Αντίστοιχα πλεονεκτήματα καταγράφονται ήδη σε ευρωπαϊκές χώρες που το έχουν υλοποιήσει όπως Ισπανία, Ιταλία, Νορβηγία, Δανία κ.λπ.

3. Αυτοματοποίηση του φορολογικού και ελεγκτικού μηχανισμού

Η καθιέρωση των ηλεκτρονικών συναλλαγών διευκολύνει σημαντικά την αυτοματοποίηση του φορολογικού και ελεγκτικού μηχανισμού. Ειδικότερα, αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την υποχρεωτική αποστολή των ηλεκτρονικών τιμολογίων από τις επιχειρήσεις σε κρατικό φορέα όπως η Γ.Γ.Π.Σ. του Υπουργείου Οικονομικών, αφού βέβαια εφαρμοστεί με ευέλικτο τρόπο η ηλεκτρονική τιμολόγηση, όπως προτείνεται παραπάνω, επιτρέποντας στις φορολογικές αρχές έναν άμεσο, αποτελεσματικό και διαφανή έλεγχο των παραστατικών. Επισημαίνεται ότι η εγκατάσταση λογισμικού διασύνδεσης των ταμειακών μηχανών των επιχειρήσεων με τη ΓΓΔΕ δύναται να καλυφθεί μερικώς ή πλήρως από τα διαθέσιμα κονδύλια του ΕΣΠΑ, που εστιάζουν στην τόνωση της μικρομεσαίας επιχειρηματικότητας.

Το μέτρο πρέπει να συνδυαστεί με την ανάπτυξη συστημάτων διασταύρωσης και αξιολόγησης των διαβιβαζόμενων στοιχείων (scoring), με στόχο τον εντοπισμό επιχειρήσεων που δηλώνουν ανακριβή στοιχεία, ώστε να πραγματοποιούνται στοχευμένοι έλεγχοι.

Οφέλη

- Μείωση και σταδιακή εξάλειψη των πλαστών και εικονικών τιμολογίων μεταξύ επιχειρήσεων.
- Ουσιαστική αύξηση των φορολογικών ελέγχων για όλη την αγορά (και όχι αποσπασματικά) και πιο αποτελεσματική εξακρίβωση φορολογικών παραβάσεων.
- Άμεση πληροφόρηση της κεντρικής διοίκησης για τον αναλογούντα ΦΠΑ και άρα βελτίωση του προγραμματισμού για τα φορολογικά έσοδα.
- Ικανοποίηση ενός πάγιου αιτήματος του εμπορικού κόσμου, αναφορικά με την απόδοση ΦΠΑ σε πραγματικό χρόνο.
- Μείωση, έως και αποκλεισμό, της επαφής μεταξύ επιχειρήσεων και φορολογικών αρχών με σκοπό τον περιορισμό των περιπτώσεων συνδιαλλαγής για λόγους φοροαποφυγής / φοροδιαφυγής.
- Συρρίκνωση του γραφειοκρατικού κόστους και εξάλειψη των φαινομένων διαφθοράς.

Αντίστοιχα συστήματα χρησιμοποιούνται με επιτυχία σε χώρες της Λατινικής Αμερικής, οι οποίες έχουν υψηλά ποσοστά φοροδιαφυγής. Επίσης στην Πορτογαλία εφαρμόστηκε πρόσφατα μια αντίστοιχη πρωτοβουλία και είχε ως αποτέλεσμα σε ένα χρόνο την αύξηση της είσπραξης του ΦΠΑ κατά 780 εκατ. €.

4. Καθιέρωση υποχρεωτικών πληρωμών των επιχειρήσεων προς το Δημόσιο, τους προμηθευτές τους και το προσωπικό μέσω της ηλεκτρονικής τραπεζικής

Προτείνεται η υποχρεωτική καταβολή των πληρωμών των επιχειρήσεων μέσω της ηλεκτρονικής τραπεζικής, με την χρήση αποκλειστικά των επαγγελματικών λογαριασμών. Το μέτρο αφορά σε πρώτη φάση όλες τις πληρωμές προς το Δημόσιο (φόρους, εισφορές, δασμούς κ.λπ.) και τις πληρωμές προς το προσωπικό (μισθούς, υπερωρίες, άλλα έξοδα, κ.λπ.) είτε το προσωπικό είναι πλήρους, είτε μερικής απασχόλησης, είτε τέλος αφορά εξωτερικούς συνεργάτες που αμείβονται με τιμολόγια παροχής υπηρεσιών.

Επισημαίνεται ότι θα πρέπει να υπάρχει πρόβλεψη και για τις πολύ μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, σημαντικό ποσοστό των οποίων δεν διαθέτει πρόσβαση στο Διαδίκτυο.

Ταυτόχρονα, ή σε δεύτερη φάση (και σίγουρα σε συνδυασμό με την ηλεκτρονική τιμολόγηση), προτείνεται η υποχρεωτική εξόφληση των προμηθευτών των επιχειρήσεων μέσω ηλεκτρονικής τραπεζικής.

Στόχος του μέτρου είναι να πραγματοποιείται ηλεκτρονικά όσο το δυνατόν μεγαλύτερο ποσοστό των εξόδων μιας επιχείρησης.

Οφέλη

Με δεδομένο ότι το σύνολο των εξόδων (ή έστω μεγάλο ποσοστό αυτών) θα γίνεται ηλεκτρονικά:

- Οι φορολογικές αρχές θα έχουν καλύτερη εικόνα για τα προσδοκώμενα έσοδα.
- Θα υπάρχει μικρότερη δυνατότητα απόκρυψης εσόδων, δεδομένου ότι για τυχόν διαφορές θα πρέπει να αιτιολογούνται τα κεφάλαια λειτουργίας της επιχείρησης.
- Θα καταπολεμηθεί δραστικά η αδήλωτη εργασία, που προκαλεί σημαντική απώλεια εσόδων από ανασφάλιστα άτομα.
- Θα μειωθεί δραστικά το γραφειοκρατικό κόστος και οι απωλεσθείσες εργατοώρες του στελεχιακού δυναμικού ή ακόμη και των ιδιοκτητών των επιχειρήσεων.
- Θα αντιμετωπιστούν δραστικά τα φαινόμενα διαφθοράς.

5. Καταβολή των οφειλών πελατών προς τις επιχειρήσεις, και μεταξύ επιτηδευματιών με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμής με σταδιακή θέσπιση της υποχρεωτικής χρήσης ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής για ποσά ανώτερα των εκάστοτε ορίων

Δεδομένης της ανάγκης περιορισμού της χρήσης μετρητών στις καθημερινές συναλλαγές, καθίσταται επιτακτική η θέσπιση υποχρεωτικής αποδοχής ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής από επιχειρήσεις και ελεύθερους επαγγελματίες που δραστηριοποιούνται στην ελληνική επικράτεια. Η υποχρεωτική αποδοχή ηλεκτρονικών μέσων πληρωμής (εφόσον ζητείται από τον πελάτη) πρέπει να περιλαμβάνει τόσο τη χρήση καρτών πληρωμών (χρεωστικών, πιστωτικών και προπληρωμένων), μέσω της χρήσης τερματικών αποδοχής καρτών (POS), όσο και τη χρήση εναλλακτικών καναλιών εξυπηρέτησης του συναλλακτικού κοινού (π.χ. συναλλαγές ηλεκτρονικής τραπεζικής, είτε μέσω κινητού τηλεφώνου είτε με χρεοπιστώσεις λογαριασμών πληρωμών).

Προτείνεται, επίσης, η μείωση του ορίου χρήσης μετρητών στις συναλλαγές. Οι συναλλαγές λιανικής με μετρητά προτείνεται να έχουν όριο τα 250 € με προοπτική περαιτέρω μείωσης στα 75 €, (το

όριο σήμερα είναι 1.500 €), ενώ οι συναλλαγές μεταξύ επιτηδευματιών προτείνεται να έχουν τελικό όριο τα 50 €, ειδικά σε επιχειρηματικές δραστηριότητες όπου το μέγεθος της φοροδιαφυγής είναι υψηλό. Τα όρια αυτά πρέπει να καθιερωθούν σταδιακά, μέσω διαδοχικών μειώσεων των υφισταμένων ορίων. Τα μέτρα θα πρέπει να συνδυαστούν με εξορθολογισμό του συστήματος των επιταγών.

Τέλος προτείνεται η δυνατότητα θέσπισης της αποδοχής ηλεκτρονικών μέσων πληρωμών σε όλα τα καταστήματα των υπηρεσιών κοινής ωφέλειας.

Οφέλη

- Περιορισμός του κόστους πληρωμών στην ελληνική οικονομία
- Παραγωγικότερη λειτουργία του τραπεζικού συστήματος
- Μείωση της φοροδιαφυγής και της παραοικονομίας
- Ευκολότερη υλοποίηση των αντικειμενικών φορολογικών ελέγχων

6. Χορήγηση φορολογικών κινήτρων, τόσο στις επιχειρήσεις, όσο και στους καταναλωτές

Η παροχή κινήτρων σε επιχειρήσεις και καταναλωτές για την αποδοχή και τη χρήση ηλεκτρονικών μέσων πληρωμών είναι αναγκαία για όλο το χρονικό διάστημα κατά το οποίο θα οικοδομείται η «κουλτούρα» στη μη χρήση μετρητών και έως ότου επιτευχθεί ένας ικανοποιητικός αριθμός ηλεκτρονικών συναλλαγών ετησίως, που θα πλησιάζει τον μέσο όρο της Ε.Ε. (σήμερα οι ηλεκτρονικές συναλλαγές στην Ελλάδα βρίσκονται περίπου στο 30% του μέσου όρου της Ε.Ε.). Ενδεικτικά μπορούν να εξεταστούν τα κάτωθι:

1. Προτείνεται η έκπτωση φόρου για ηλεκτρονικά καταγεγραμμένες συναλλαγές κατά την εκκαθάριση της φορολογικής δήλωσης. Εάν πρόκειται να εφαρμοστεί από το φορολογικό έτος 2016, θα πρέπει να προσδιοριστούν άμεσα οι συναλλαγές που θα τεκμηριώνουν το αφορολόγητο.
2. Υφιστάμενα κίνητρα που χορηγούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα (π.χ. προγράμματα επιβράβευσης και επιστροφών), να επεκταθούν και από φορείς του ελληνικού δημοσίου.
3. Παροχή φορολογικών κινήτρων προς τους επιτηδευματίες, ώστε να προωθούν τη χρήση ηλεκτρονικών πληρωμών.

Προτείνεται η προμήθεια για την αποδοχή ηλεκτρονικών πληρωμών να αφαιρείται από τον φόρο των επιχειρήσεων (ιδιαίτερα των μικρότερων, βάσει τζίρου).

4. Παροχή εκπτώσεων στους άμεσους φόρους (όπως για παράδειγμα στον φόρο εισοδήματος, και σε συνδυασμό με το 1 παραπάνω) στους καταναλωτές αλλά και στις επιχειρήσεις που πραγματοποιούν σημαντικό μέρος των συναλλαγών τους (όπως π.χ. πάνω από 40%) με ηλεκτρονικά μέσα πληρωμών.
5. Συμψηφισμός του χρεωστικού και πιστωτικού ΦΠΑ στο σύνολο των διενεργούμενων συναλλαγών, τόσο με ιδιώτες όσο και με φορείς του Δημοσίου, προκειμένου να μειωθεί ακόμη περισσότερο το διαχειριστικό κόστος των επιχειρήσεων. Επισημαίνεται ότι η διασύνδεση των ταμειακών μηχανών των επιχειρήσεων με την Γενική Γραμματεία Δημοσίων Εσόδων και η απόδοση του ΦΠΑ σε πραγματικό χρόνο αποτελεί ένα διαρκές αίτημα του εμπορικού και επιχειρηματικού κόσμου.
6. Μερική ή πλήρης επιδότηση του κόστους προμήθειας τερματικών POS. Αυτό, σε συνδυασμό με την πρόβλεψη θέσπισης αφορολόγητου ορίου και για τους ελεύθερους επαγγελματίες θα συνέτεινε στην ευρεία διάδοση και αποδοχή των νέων ηλεκτρονικών μέσων πληρωμών.
7. Υλοποίηση λοταρίας για ηλεκτρονικά καταγεγραμμένες συναλλαγές, με συχνές κληρώσεις και σημαντικά δώρα (το μέτρο έχει αποδειχθεί ιδιαίτερα αποτελεσματικό στην περίπτωση της Πορτογαλίας). Το μέτρο μπορεί να εφαρμοστεί στοχευμένα σε κλάδους με υψηλό βαθμό παραβατικότητας.

Οφέλη

- Εγκαθίδρυση «κουλτούρας» χρήσης πλαστικού χρήματος και κατά συνέπεια ηλεκτρονική καταγραφή των συναλλαγών.
- Μείωση του ενδεχομένου απόκρυψης εισοδημάτων, λόγω της απόδοσης κινήτρων και στα δυο μέρη της συναλλαγής.

7. Θέσπιση κανόνων διαφάνειας στην τιμολογιακή πολιτική των τραπεζών και αντίστοιχων παρόχων, ώστε καταναλωτές και επιχειρήσεις να έχουν πλήρη ενημέρωση για το κόστος των παρεχομένων υπηρεσιών

Προκειμένου να μην υπάρχουν φαινόμενα παραπληροφόρησης ή/και εκμετάλλευσης καθώς και προφάσεις για την μη υιοθέτηση

ηλεκτρονικών μέσων πληρωμών, θα πρέπει όλοι οι εμπλεκόμενοι πάροχοι να δημοσιοποιούν τις βασικές τιμολογιακές πολιτικές τους, έτσι ώστε επιχειρήσεις και καταναλωτές να έχουν την δυνατότητα να συγκρίνουν και να επιλέξουν τους συνεργάτες τους.

Για τα πιστωτικά ιδρύματα αυτό σημαίνει την ανάρτηση, με απλό και κατανοητό τρόπο, των μέγιστων βασικών χρεώσεων για τις υπηρεσίες ηλεκτρονικής τραπεζικής, καθώς και τις προμήθειες για την πραγματοποίηση συναλλαγών με κάρτες. Προφανώς οι επιχειρήσεις θα μπορούν να διαπραγματευτούν τις χρεώσεις αυτές, ανάλογα με το μέγεθός τους και το εύρος συνεργασίας με την εκάστοτε τράπεζα. Η δημοσιοποίηση όμως των μέγιστων βασικών χρεώσεων θα λειτουργεί ώστε να μην υπάρχουν περιπτώσεις παραπληροφόρησης ή δημιουργίας εντυπώσεων. Αντίστοιχα μέτρα εφαρμόζονται σε άλλα προϊόντα των τραπεζών, χωρίς να μειώνεται ο ανταγωνισμός.

Επίσης προτείνεται να αναρτηθεί στις επίσημες ιστοσελίδες των πιστωτικών ιδρυμάτων, πιθανώς σε συνεργασία με τη ΓΓΔΕ, ένας κατατοπιστικός οδηγός, αναφορικά με την πρόσβαση των επιχειρήσεων και τη δυνατότητα χρήσης των διαθέσιμων υπηρεσιών ηλεκτρονικής τραπεζικής.

Ιδιαίτερη μέριμνα και ειδικά πακέτα υπηρεσιών θα πρέπει να προβλεφθούν για τις μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις, καθώς και τους επιτηδευματίες, προκειμένου να αποφευχθούν στρεβλώσεις στην αγορά και δυσανάλογα μεγάλες χρεώσεις.

Επισημαίνεται ότι η αναμενόμενη αύξηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών θα πρέπει να οδηγήσει στην μείωση των προμηθειών των πιστωτικών ιδρυμάτων και στην αύξηση του ανταγωνισμού για τις παρεχόμενες υπηρεσίες.

Ανάλογα με τις συνθήκες το μέτρο μπορεί να επεκταθεί και σε άλλους κρίσιμους τομείς (π.χ. στους παρόχους υπηρεσιών ηλεκτρονικής τιμολόγησης).

8. Ενεργοποίηση της υποχρεωτικής τήρησης επαγγελματικών λογαριασμών, με παράλληλη θεσμοθέτηση ειδικού καθεστώτος έναντι των κατασχέσεων (ακατάσχετο)

Για την αποτελεσματικότερη αξιοποίηση και παρακολούθηση των ηλεκτρονικών πληρωμών, θεωρείται απαραίτητο αυτές να οδηγούνται σε ειδικό Συνδεδεμένο Επαγγελματικό Τραπεζικό Λογαριασμό, ο οποίος θα αποτελεί τον κύριο τροφοδότη της εμπορικής δραστηριότητας της επιχείρησης. Παράλληλα θα πρέπει να θεσπιστεί η υποχρεωτική συλλογή στοιχείων σε τακτική βάση από τις τράπεζες για τις επιχειρήσεις, ώστε να ενισχυθεί η διασταύρωση στοιχείων από τις ελεγκτικές αρχές.

Ο λογαριασμός αυτός θα πρέπει να έχει μια σειρά ειδικών χαρακτηριστικών, ως προς την υποδοχή των ηλεκτρονικών πληρωμών:

- Θα πρέπει να είναι καθαρά επαγγελματικός. Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να χρησιμοποιείται για χρεώσεις και πιστώσεις που αφορούν αποκλειστικά την επιχειρηματική δραστηριότητα.
- Θα πρέπει να τηρείται σε πιστωτικό ίδρυμα που λειτουργεί στην Ελλάδα, και θα έχει τη λειτουργικότητα ενός λογαριασμού όψεως.
- Θα πρέπει να διέπεται από ειδικό καθεστώς έναντι των κατασχέσεων (ακατάσχετο), όπως έχει ήδη εξαγγελθεί από την Πολιτεία, και να τυγχάνει του ίδιου προστατευτικού πλαισίου με τον αντίστοιχο των φυσικών προσώπων, προκειμένου η υιοθέτηση και η εφαρμογή των ηλεκτρονικών συναλλαγών να τύχει ευρύτερης αποδοχής.
- Κάθε επιτηδευματίας θα μπορεί να τηρεί έναν μόνο λογαριασμό ανά πιστωτικό ίδρυμα.
- Ο λογαριασμός θα μπορεί να είναι συνδεδεμένος και με τα τερματικά μηχανήματα καρτών (POS) που διαθέτουν οι επιχειρήσεις.

Οφέλη

- Αποτελεσματική διασταύρωση φορολογικών στοιχείων
- Καλύτερη στόχευση και εντοπισμός υποθέσεων για έλεγχο
- Δικαιότερη φορολογική μεταχείριση των επιχειρήσεων

9. Υλοποίηση ενός απλού και αξιόπιστου μηχανισμού συγκέντρωσης και διασταύρωσης των στοιχείων, με έμφαση στην ταχύτητα εντοπισμού περιπτώσεων πιθανής φοροαποφυγής

Η θέσπιση της υποχρεωτικής καθημερινής ηλεκτρονικής συγκεντρωτικής αναφοράς των ημερήσιων εσόδων από τις επιχειρήσεις στις ελεγκτικές αρχές θα αποτελέσει καταλυτικό παράγοντα στην προσπάθεια αύξησης των εσόδων και διεύρυνσης της φορολογικής βάσης. Η υποχρέωση αυτή, για να λειτουργήσει με όρους ισότητας και διαφάνειας, θα πρέπει να αφορά το σύνολο των επιχειρήσεων και των ελεύθερων επαγγελματιών και να γίνεται ηλεκτρονικά.

Οφέλη

- Έγκαιρος εντοπισμός περιπτώσεων φοροαποφυγής
- Καλύτερη στόχευση για φορολογικούς ελέγχους
- Διασταύρωση συναλλαγών με χρηματικές ροές
- Δυνατότητα επιβράβευσης συνεπών φορολογούμενων
- Ίσος ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων

10. Επίσπευση της χρήσης των ηλεκτρονικών παραβόλων στην δικαιοσύνη, ώστε να βελτιωθεί η διοίκηση των δικαστηρίων

Σήμερα τα ηλεκτρονικά παράβολα (e-παραβόλα) έχουν ενταχθεί και λειτουργούν στην πλειονότητα των φορέων των υπουργείων. Μάλιστα βάσει σχετικής νομοθετικής ρύθμισης (ΦΕΚ 1324/Β'/1-7-2015), τα έγχαρτα παράβολα έχουν καταργηθεί στις περιπτώσεις που εκδίδονται ηλεκτρονικά παράβολα. Οι φορείς του Υπουργείου Δικαιοσύνης δεν έχουν ενταχθεί στο σύστημα των e-παραβόλων, με εξαίρεση μία πιλοτική εφαρμογή (στις περιπτώσεις απονομής χάριτος και αποζημίωσης θύματος από εγκληματικές ενέργειες). Με δεδομένο ότι ο όγκος και η πολυμορφία των παραβόλων αυτών είναι

υπερβολικά, και ότι τα παράβολα εκδίδονται από τις ΔΟΥ καθώς και από ταμεία στα δικαστήρια, η καθολική χρήση του ηλεκτρονικού παραβόλου για όλα τα δικαστικά και διοικητικά έξοδα προς το Υπουργείο Δικαιοσύνης θεωρείται επιβεβλημένη.

Οφέλη

- Καλύτερη και ταχύτερη εξυπηρέτηση του πολίτη
- Μείωση του διοικητικού φόρτου και του λειτουργικού κόστους των δικαστηρίων, των υπηρεσιών του Υπουργείου Δικαιοσύνης και των ΔΟΥ, και συνακόλουθα βελτίωση της λειτουργίας τους
- Απελευθέρωση ανθρώπινων πόρων για την ορθολογικότερη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών.
- Αποφυγή χρήσης παραπονημένων ή πλαστών παραβόλων

Συμπληρωματικά με τα παραπάνω προτείνονται και τα εξής οριζόντια μέτρα, τα οποία θα δημιουργήσουν ισχυρές συνέργειες:

11. Επιτάχυνση της καθιέρωσης του συστήματος ηλεκτρονικών προμηθειών (ΕΣΗΔΗΣ), το οποίο καλύπτει τον πλήρη κύκλο των δημόσιων προμηθειών

Η καθιέρωση του ηλεκτρονικού συστήματος Δημοσίων Συμβάσεων (ΕΣΗΔΗΣ) για όλες τις προμήθειες του Δημοσίου, όπου υποστηρίζονται όλα τα στάδια ενός δημόσιου διαγωνισμού ηλεκτρονικά, θα έχει σημαντικά οφέλη για όλη την οικονομία, με κυριότερο αυτό του δημοσιονομικού οφέλους και της εξοικονόμησης πόρων για το Δημόσιο. Προτείνεται η ευελιξία του ΕΣΗΔΗΣ στην συνεργασία με υφιστάμενα συστήματα ηλεκτρονικών προμηθειών της αγοράς, ώστε να διευρυνθεί η χρήση ηλεκτρονικών προμηθειών και να επιταχυνθεί η εκτέλεση επί μέρους διαδικασιών και σταδίων των προμηθειών (όπως π.χ. πρόχειροι διαγωνισμοί, Δυναμικά Συστήματα Αγορών, συστήματα παραγγελιών κ.λπ.).

Οφέλη

- Συμπερότερες προμήθειες για το Δημόσιο
- Εξοικονόμηση πόρων και αποφυγή σπατάλης
- Μείωση της γραφειοκρατίας
- Ίσοι όροι ανταγωνισμού για τους συμμετέχοντες
- Διαφάνεια κατά τη διαγωνιστική διαδικασία
- Πλήρη και αναλυτικά στοιχεία σε επεξεργάσιμη μορφή, για όλες τις δημόσιες συμβάσεις, που οδηγούν σε καλύτερο σχεδιασμό και βελτιωμένη λήψη αποφάσεων

12. Ψηφιακό Πιστοποιητικό Πολιτών

Οι πολίτες, για να διασφαλίσουν την ασφάλεια και την ταχύτητα των συναλλαγών τους με όλους τους Δημόσιους Οργανισμούς θα μπορούσαν να αποκτήσουν ένα εύχρηστο ψηφιακό πιστοποιητικό, το οποίο δύναται να αποθηκευτεί ακόμα και στο κινητό τηλέφωνό τους, και να το επιδεικνύουν για να πιστοποιείται η ταυτοπροσωπία τους είτε σε απομακρυσμένες συναλλαγές (TAXISNET, κ.λπ.) είτε σε αυτοπρόσωπες συναλλαγές, όπου απαιτείται. Το ψηφιακό πιστοποιητικό μπορεί να λειτουργήσει και ως ενιαίο μητρώο πολιτών, συγκεντρώνοντας σε ένα μόνο σημείο τους διάφορους κωδικούς που χορηγούνται σε κάθε πολίτη από τις δημόσιες υπηρεσίες (Αρ. Ταυτότητας, Αρ. Διαβατηρίου, ΑΦΜ, ΑΜΚΑ, Αρ. Άδειας Οδήγησης, κ.λπ.), απλοποιώντας και επιταχύνοντας την υφιστάμενη γραφειοκρατία.

Οφέλη

- Ασφάλεια μέσω ταυτοποίησης του συναλλασσόμενου
- Ταχύτητα σε καθημερινές συναλλαγές με το κράτος
- Σημαντική μείωση γραφειοκρατίας

IV. ΚΡΙΣΙΜΕΣ ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ

Οι κοινωνικοί εταίροι στηρίζουν αποφασιστικά την προώθηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών. Για τους λόγους που αναλύσαμε παραπάνω, η προώθηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών αποτελεί υψηλή εθνική προτεραιότητα και πρέπει να υλοποιηθεί στη βάση ενός αποτελεσματικού Σχεδίου Δράσης, με την στενή συνεργασία του κράτους και όλων των φορέων της ιδιωτικής οικονομίας της χώρας.

Η Πολιτεία, στο πλαίσιο της υποχρέωσης που έχει αναλάβει για την εκπόνηση κοστολογημένου σχεδίου για την προώθηση και τη διευκόλυνση της χρήσης ηλεκτρονικών πληρωμών και τη μείωση της χρήσης μετρητών, έχει συστήσει Ομάδα Εργασίας με τη συνεργασία του Δημοσίου, της Τράπεζας της Ελλάδος και του ιδιωτικού τομέα. Η υλοποίηση του σχεδίου αυτού αποτέλεσε προαπαιτούμενο της τελευταίας αξιολόγησης από τους θεσμούς. Είναι όμως παράλληλα μία ευκαιρία για την σταθερή και ολοκληρωμένη προώθηση των ηλεκτρονικών συναλλαγών στην Ελλάδα. Για αυτό το λόγο πρέπει να αποτελέσει μία ριζοσπαστική μεταρρύθμιση και όχι μία άσκηση

ισορροπιών και εφαρμογή ημιμέτρων, που συχνά έχουν ταλανίσει τη χώρα, αποτελώντας τροχοπέδη στην πορεία προς τον εκσυγχρονισμό. Και επειδή ακριβώς πρόκειται για μία σύνθετη και κρίσιμη μεταρρύθμιση, θα πρέπει η εφαρμογή της να παρακολουθείται αποτελεσματικά από τα υψηλότερα επίπεδα της κυβέρνησης, και να διατεθούν γι' αυτό το σκοπό και οι απαραίτητοι πόροι.

Για να επιτευχθούν οι παραπάνω προτάσεις, θα πρέπει να γίνουν άμεσα όλες οι απαραίτητες αλλαγές στο κανονιστικό πλαίσιο, με την ουσιαστική υποστήριξη και ενεργή εμπλοκή των επιχειρηματικών φορέων, των επαγγελματικών ενώσεων, των πιστωτικών ιδρυμάτων και των καταναλωτών. Συνεπώς, οι πρωτοβουλίες που θα αναληφθούν δε θα πρέπει να περιοριστούν μόνο στην επέκταση των ηλεκτρονικών συναλλαγών και το δημοσιονομικό όφελος που προκύπτει, αλλά θα πρέπει να συμβάλουν στη χάραξη στρατηγικής για μεγαλύτερη ψηφιακή σύγκλιση και τη μακροπρόθεσμη ανάπτυξη της χώρας. Οι προτάσεις μας είναι μία συνεισφορά σε αυτήν την κατεύθυνση.